

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 71 0 P 197898 17 Rev
Banjaluka, 20.3.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića kao predsjednika vijeća, Jadranke Stanišić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilaca, I.M. iz S.B., RH i A.M. rođene M. iz V., RH, zastupanih po punomoćnicima, D.S. i A.Č., advokatima iz B., protiv tuženih, JP „P. RS“, ...,B., Zavoda za ... a.d. B. i M.P. iz B., zastupanog po punomoćniku, R.Ć., advokatu iz B., radi utvrđenja, odlučujući o reviziji tužilaca protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 197898 17 Gž od 23.8.2017. godine, na sjednici održanoj dana 20.3.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 197898 14 P od 30.12.2016. godine, odbijen je zahtjev tužilaca kojim su tražili: da se utvrdi da su jedini zakoniti nosioci prava susvojinje sa po ½ dijela na trosobnom stanu, koji se nalazi u B. u Ulici ..., sprat I, stan br. 15, ukupne površine 83,31 m²; da se tuženi obavežu da to priznaju i trpe, da se na predmetnom stanu, tužioci uknjiže kao suvlasnici sa po ½ dijela u knjigu uloženih ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova Republičke uprave za ... B., Područna jedinica B.; da se utvrdi da su ništavi, rješenje o dodjeli predmetnog stana na korištenje trećetuženom, M.P. broj 523/93 od 27.12.1993. godine, ugovor o korištenju predmetnog stana broj 0303-73/94 od 11.1.1994. godine, zaključen između drugotuženog, Zavod za ... B. i trećetuženog, M.P. i ugovor o otkupu predmetnog stana, zaključen između prvotuženog, JP „P. RS“ B. i trećetuženog, M.P.; da tuženi priznaju i trpe brisanje upisa M.P. sa pravom svojinje sa 1/1 dijela na predmetnom stanu u Knjizi uloženih ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova Republičke uprave za ... B., Područna jedinica B.; da se trećetuženi, M.P. obaveže da tužiocima preda u posjed predmetni stan. Istom presudom tužioci su obavezani da trećetuženom, M.P. naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 3.422,25 KM.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 197898 17 Gž od 23.8.2017. godine žalba tužilaca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tužioci revizijom pobijaju drugostepenu presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presua preinači i udovolji zahtjevu tužilaca ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju, prvotuženi, JP „P. RS“ su predložili da se revizija odbije.

U odgovoru na reviziju trećetuženi, M.P. je predložio da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužilaca koji je u cjelosti odbijen prvostepenom presudom.

Tako postavljen zahtjev tužiocima zasnivaju na tvrdnjama, da im pripada po ½ dijela susvojine na predmetnom stanu, jer da je njihov pravni prednik, A.M.1 dobio predmetni stan po osnovu naknade za eksproprisane nekretnine.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da su ocu tužilaca, A.M.1, rješenjem Opštine Laktaši broj 06-47-155/77 od 5.5.1978. godine eksproprisane nekretnine pobliže opisane tim rješenjem; da je rješenjem Preduzeće za ... B. broj 02-1511/79 od 16.3.1979. godine, predniku tužilaca, A.M.1, dat na trajno korištenje trosoban stan broj 15/1 u stambenoj zgradi RS-6 u naselju „S.“ u B., a po osnovu eksproprisane stambene zgrade, u kojoj je A.M.1 do tada živio; da iz rješenja Opštinskog suda u Banjaluci broj R-I-107/82 od 5.7.1983. godine proizilazi, da je A.M.1 za eksproprisane građevinske objekte određena naknada u ukupnom iznosu od 5.156.433,25 dinara, da se naknada umanjuje za iznos od 196.733,25 dinara na ime dodjele stana, te da je po umanjenju, naknada za eksproprisane građevinske objekte 4.959.700,00 dinara; da je prednik tužilaca, A.M.1 sa SiZ-om za ... BiH S., zaključio ugovor o korištenju predmetnog stana 22.2.1980. godine i na osnovu tog ugovora uselio u predmetni stan, gdje je živio sve do svoje smrti 1982. godine, kada je u stanu ostala njegova supruga, majka tužilaca; da je majka tužilaca napustila predmetni stan, usljed okolnosti nastalih kao posljedica izbijanja rata, u toku 1993. godine, a da je umrla 1995. godine; da je A.M.1 u toku 1999. godine podnio zahtjev Ministarstvu za ... radi vraćanja predmetnog stana, ali da u tome nije uspio, obzirom da je zaključkom Ministarstva za ... od 28.2.2002. godine obustavljen postupak vraćanja predmetnog stana, jer da A.M.1 u ostavljenom mu roku nije dostavio dokaz da je pokrenuo postupak prenosa stanarskog prava na predmetnom stanu; da je u međuvremenu, tačnije na osnovu rješenja Republičkog fonda za ... B. broj 523/93 od 11.1.1994. godine, predmetni stan dodijeljen trećetuženom, M.P.u, koji je potom, sa drugotuženim, Zavodom za ... a.d. B. zaključio ugovor o korištenju predmetnog stana 11.1.1994. godine i uselio u predmetni stan; da je navedeni ugovor o korištenju predmetnog stana obnovljen 22.11.2001. godine, te da je trećetuženi, M.P. sa prvotuženim, JP "P. RS" zaključio ugovor o otkupu predmetnog stana broj Ov-20630/03 od 30.9.2003. godine na osnovu kojeg se upisao u Knjigu uloženi ugovora o otkupu stambenih zgrada i stanova sa 1/1 dijela na predmetnom stanu; da su tužiocima podnijeli tužbu prvostepenom sudu 26.8.2014. godine.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da zahtjev tužilaca nije osnovan, pa je stoga sudio tako, što je donio odluku kao u izreci prvostepene presude.

Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da je prednik tužilaca, A.M.1 predmetni stan dobio na korištenje, a ne u vlasništvo, te da tužiocima ne mogu tražiti da im pripada pravo susvojine na predmetnom stanu, bez obzira, što je predniku tužilaca umanjena naknada za eksproprisane nekretnine na ime dodjele predmetnog stana na korištenje, shodno odredbama člana 30. stav 5. i člana 50. Zakona o eksproprijaciji ("Službeni glasnik SR BiH", br. 19/77).

Po stanovištu prvostepenog suda, tužiocima su samo kao članovi porodičnog domaćinstva njihovog prednika, A.M.1 mogli ostvarivati pravo na stan, shodno odredbama člana 21. i 22. Zakona o stambenim odnosima, te po osnovu tako stečenog prava ostvarivati pravi na otkup stana, u smislu člana 9 Zakonom o privatizaciji državnih stanova.

Kako tužiocima nisu dokazali da su bili članovi porodičnog domaćinstva njihovog pravnog prednika, A.M.1, koji je bio nosilac stanarskog prava na predmetnom stanu, to isti nisu stekli ni pravo na otkup predmetnog stana u smislu Zakona o privatizaciji državnih stanova, zbog čega se i njihov zahtjev, da se utvrdi da su suvlasnici na predmetnom stanu sa po ½ dijela, ukazuje neosnovanim.

Pri tome prvostepeni sud nalazi, da je trećetuženi, M.P. stekao svojstvo nosioca stanarskog prava na predmenom stanu u skladu sa odredbama člana 11. Zakonom o stambenim odnosima, te kao takav i pravo na otkup predmetnog stana shodno odredbama člana 9. Zakona o privatizaciji državnih stanova.

Stoga je, po ocjeni prvostepenog suda, neosnovan i zahtjev tužilaca da se utvrdi da su ništavi, rješenje o dodjeli predmetnog stana trećetuženom, M.P.u, ugovor o korištenju predmetnog stana koji je trećetuženi, M.P. zaključio sa drugotuženim, Zavodom za ... B. i ugovor o otkupu predmetnog stana koji je trećetuženi, M.P. zaključio sa prvotuženim, JP „P. RS“

Drugostepeni sud je prihvatio činjenično utvrđenje i zaključak prvostepenog suda, pa je sudio tako što je donio odluku kao u izreci drugostepene presude.

Odluke nižestepeni sudova su pravilne.

Kod nespornih činjenica: da je predniku tužilaca, A.M.1, predmetni stan dat na trajno korištenje rješenjem Preduzeće za ... B. od 16.3.1979. godine; da je na osnovu tog rješenja A.M.1 zaključio ugovor o korištenju predmetnog stana sa SiZ-om za ... BiH S. 22.2.1980. godine; da je potom isti uselio u predmetni stan, pravilan je zaključak nižestepeni sudova, da je prednik tužilaca, A.M.1, na taj način postao nosiocem stanarskog prava na predmetnom stanu u smislu odredaba člana 11. Zakona o stambenim odnosima ("Službeni glasnik SR BiH", br. 14/84, 12/87, 36/89 i "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 19/93 i 12/99).

Sama činjenica, da je predniku tužilaca, A.M.1, predmetni stan dodijeljen na korištenje, jer da mu je eksproprisana stambena zgrada u kojoj je do tada živio, ne ukazuje na drugačiji zaključak. Ovo stoga, što je ta okolnost, (da je predniku tužilaca, A.M.1 predmetni stan dodijeljen na korištenje jer da mu je eksproprisana stambena zgrada u kojoj je do tada živio) uzeta u obzir prilikom određivanja naknade za eksproprisane nekretnine, u smislu odredaba člana 30. stav 5. i člana 50. Zakona o eksproprijaciji ("Službeni glasnik SR BiH", br. 19/77), zbog čega je, rješenjem Opštinskog suda u Banjaluci broj R-I-107/82 od 5.7.1983. godine, predniku tužilaca umanjena naknada za eksproprisane nekretnine na način pobliže opisan tim rješenjem.

Kako je prednik tužilaca, A.M.1 na predmetnom stanu stekao svojstvo nosioca stanarskog prava, to su tužioci svoja prava na predmetnom stanu mogu ostvarivati samo kao članovi njegovog porodičnog domaćinstva, a ne kao nasljednici nosioca prava svojine na predmetnom stanu. Stoga se zahtjev tužilaca, da se utvrdi da su jedini zakoniti nosioci prava susvojine sa po ½ dijela na predmetnom stanu po osnovu naknade za eksproprisane nepokretnosti njihovog pravnog prednika, A.M.1, ukazuje neosnovanim.

Prihvatajući u svemu razloge nižestepeni sudova, iz kojih na nesumnjiv način proizilazi, da tužioci nisu dokazali da su bili članovi porodičnog domaćinstva njihovog pravnog prednika, A.M.1, zbog čega isti nisu mogli izvršili ni prenos stanarskog prava na predmetnom stanu, u smislu odredaba člana 21. i 22. Zakona o stambenim odnosima, pravilan je zaključak nižestepeni sudova, da tužioci ne mogu s uspjehom isticati zahtjev za sticanje prava suvlasništva na predmetnom stanu, ni po osnovu prava na otkup predmetnog stana, u smislu Zakonom o privatizaciji državnih stanova ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 11/00, 18/01, 35/01, 47/02, 65/03, 17/04, 70/04, 2/05, 67/05, 118/05, 70/06 - u daljem tekstu: ZPDS).

Obzirom da su prednici tužilaca, A.M. i njegova supruga K.M., kao sunosioci stanarskog prava na predmetnom stanu, prestali da koriste predmetni stan njihovom smrću, nije bilo nikakve

smetnje da se predmetni stan dodjeli trećetuženom, M.P., koji je useljenjem u isti, na osnovu ugovora o korištenju predmetnog stana, postao nosiocem stanarskog prava i stekao pravo na otkup tog stana u smislu odredaba člana 9 ZPD.

Stoga su pravilne odluke nižestepenih sudova kojima je odbijen zahtjev tužilaca: da se utvrdi da su ništavi, rješenje o dodjeli predmetnog stana na korištenje trećetuženom, M.P. broj 523/93 od 27.12.1993. godine, ugovor o korištenju predmetnog stana broj 0303-73/94 od 11.1.1994. godine, zaključen između drugotuženog, Zavod za ... B. i trećetuženog, M.P. i ugovor o otkupu predmetnog stana, zaključen između prvotuženog, JP „P. RS“ B. i trećetuženog, M.P.a; da se tećetuženi, M.P. briše iz javne evidencije na predmetnom stanu i da isti preda tužiocima.

Slijedom datih razloga, neosnovano se revizijom ističe: da je predmetni stan bio vlasništvo prednika tužilaca, jer da im je dodjeljen na korištenje po osnovu naknade za eksproprisane nekretnine; da su tužioci bili članovi porodičnog domaćinstva njihovih pravnih prednika, koji su bili nosioci stanarskog prava na predmetnom stanu, sve dok iz istog nisu istjerani 1992. g; da iz tih razloga predmetni stan nije mogao biti dodjeljen na korištenje trećetuženom, M.P.

Obzirom da se revizijom tužilaca ne dovodi u pitanje zakonitost i pravilnost odluke drugostepenog suda, te kako ista nije zahvaćena nedostacima na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je primjenom člana 248. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), donijeti odluku kao u izreci ove presude.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podračić